

poldne dalje. — Da smo pa vendar sestavili dnevni red, je bil pozvan odbor na sejo dne 22. pret. m. v Čezarje. Odzvali smo se predsednikovemu vabilu vsi in tu sklenili, da bodi občni zbor 8. julija iz ozirov na te-le okolščine:

a) uradna učit. konferenca bo skoro gotovo sklicana dne 15. julija 1909 ter bo

b) istotako sklican najbrže naš dež. zbor, ki se mu predložijo posamezni zak. načrti v prihodnjih velikih počitnicah.

To veljaj v pojasnilo dopisoma na vodstvo društva iz voloskega okraja, od katerih je en proti in ena za 8. julij. Proti temu dnevu se je bilo, ker morajo tovariši Vološčani tega dne odpotovati na uradno konferenco. Čudno je pa vendar to, da eni odpotujejo že jutraj pred zborovanjem, medtem ko preostane časa zopet drugim za odhod po zborovanju. Izbiraj!

Zgodi se naj kar hoče, zborovali bomo vendar dne 8. julija t. l. po tem-le dnevnem redu:

I. Pretresovanje zakonskih načrtov v smislu sklepa občnega zbora v Borštu.

II. Obravnavanje zakona šol. obveznosti (D. š. z. z dne 4. aprila 1870., št. 23.) Poročevalec tov. Valentič.

III. Slučajnosti.

To je bila prva točka dnevnega reda naše odborne seje v Čezarjih. Izmed ostalih utegne zanimati tovariše druga, t. j. resolucija, da prevzame država 50% stroškov za vzdrževanje ljudskih šol od dežel.

Na našem občnem zborovanju v Kopru dne 13. maja smo se izrekli — dasiravno ne vsi, sprejeto je pa vendar bilo z večino nekaj glasov — naj se ljudsko šolstvo podpravi. Sedaj pa, tovariši-voditelji in člani občinskih zastopov ter krajnih šol. svetov, nasvetuje m o v am, da vsi brez izjeme podpišete dotično resolucijo ter izposlušate, da jo podpišete tudi vsa županstva in krajni šol. sveti.

Resolucija, nanašajoča se na to zadevo, se nahaja v „U. T.“ z dne 11. maja 1909, ki jo naj blagovole tovariši prepisati. Za županstva in krajne šolske svete se je sklenilo naprositi „Zavezo“, naj nam ona preskribe še 20—30 prepisov. Ko je resolucija podpisana, naj se jo koj odpošlje na „Slov. jednoto“ na Dunaj. Kontradikcija je sicer to našim koprskim sklepom, a da ugodimo ukrepom in nasvetom naše dične „Zaveze“, sklenili smo mi takoj danes podpisati že imenovano resolucijo ter nasvetovati tudi vam, da to čimprej storite. Naša je že odpotovala. — S to hočemo polovico, polovici smo se pa odrekli. Tovariši, poizkusimo torej s polovico!

* * *

Z gnevom v srcu smo vzeli na znanje novico, da je oni Bunc, ki je predlagal na zborovanju v Borštu, naj naše društveno načelstvo izposluje, da bodi 14. majnik t. l. pučka prost, da s tem počastimo praznik, ko smo bili rešeni sužnosti konkordata, sprejemal skofa Nagla ter mu poljubljaj pristan, vkljub temu, da smo enoglasno sklenili dne 13. maja v Kopru, naj učiteljstvo ne sprejema škofov oficialno. Tovariša Venturini in Urbančič sta ga opozorila na oni sklep, a on je ostal pri svojem Bunc-Bunc! Kdaj ste še zapazili, da bi cerkveni organi slovesno sprejemali naše šol. oblastvenike? Nikdar in nikjer! Kar pa velja njim o nas, tisto naj velja tudi nam o njih. Ali ste že pozabili na „Zarjo“?

Da bodo pa vedeli cenjeni tovariši in tovarišice, kaj je to „Zarja“, povem takoj v par besedah!

„Zarja“ je oni list, ki je in ki še danes javno sramoti učiteljstvo. V tej „Zarji“ niso priznawali niti tov. Buncu! Tovariši, saj živite v Bregu! Pozabil si še grenkosti in bridke ure, ki ste jih morali ti in sosednji tovariši prebiti zaradi raznih „Medvedov“ in „Volkov“, ki niso nič drugega nego slepo orodje onega Nagla, ki se mu ti preponižno klanjaš! Opozorjen si bil sicer na preteklost, a tvoje misli so gledale v prihodnost. Kaj pričakuješ od nje, nam sicer ni znano, a sanja se nam.

Pusti cerkvi, kar je cerkvenega, obdrži pa tudi šoli, kar je njenega!

Sedaj pa vsem tovarišem poziv!

Koprski tovariši vas kličejo, odkar imajo odbor v rokah, prvič na zborovanje. Ozirali smo se pri tem na vse mogoče okolščine in sklenili smo, da pridemo v Klanec. Da nam ne bo manjkalo nihče, smo gotovi. Kako bi naj? Kličejo nas naši interesi, stanovska zavednost in želja sniti se vsaj vsakotoliko, da si tu potožimo svoje gorje, da si tu nabereimo novih moči za bližajočo se naval. Pridite torej vsi, pričakuje vas gotovo odbor.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilajska samopomoč. Dne 12. julija 1909 bo letna odborova seja s pregledom računov in računskim zaključkom. Še 5 članov je na dolgu; poslal sem jim zadnji opomin, naj se odzovejo sebi v korist. Občni zbor letos odpade.

Fran Ks. Trošt,
t. č. predsednik.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učiteljstvu! Nedeljski učiteljski izlet je v nedeljo, 4. t. m. popoldne k „Jurju“ na Dolenjski cesti.

Socialni odsek.

Ljubljana, 30. junija. O. kr. poveljstvo 44. domobranske pehotne brigade v Ljubljani je dovolilo ljubljanskemu učiteljstvu na dan 28. junija ogled puške na stroj, ki je v avstrijski armadi v zadnjem času na novo vpeklana. Točno ob 4. uri se je zbralo pred vojaškim streljščem na Dolenjski cesti nad 40 učitelje in učiteljic večina iz Ljubljane, ki so se jim pridružili tudi nekateri tovariši in tovarišice iz ljubljanske okolice. Na vojaškem streljšču je pozdravil učiteljstvo najprijaznejše obristeljant povdarjajoč pomen puške na stroj za moderno vojskovanje. Nato so nam domobranski častniki razložili ves ustroj teh pušk; razložili so pri tem dve puški na stroj v vse najmanjše dele in nam opisali pomen vsacega dela in funkcije, ki jo opravlja pri streljanju. Nato so vojaški streljali na tarče in je videlo učiteljstvo strahovit vpliv tega groznega morilnega orodja, vsaj so vrste vojaških figur, postavljenih kot cilj streljanju kakor trava pod koso padali na tla.

Po ogledu puške na stroj se je zbralo učiteljstvo v priznani dobri gostilni pri „Jurju“ na Dolenjski cesti, kjer se je do trde noči zabavalo tako neprisiljeno in prijetno, kakor se morejo zabavati le tovariši med sabo.

Socialni odsek.

Učiteljsko društvo za kočevski okraj ima dne 8. julija ob 10. uri dopoldne svoj občni zbor v Ribnici.

Tov. nadučitelj Miha Vrbič poroča o šolskem odr.

Volijo se delegati za „Zavezino“ zborovanje in društveni novi odbor.

Na mnogobrojno udeležbo vabi

o d b o r.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Slovenska Bistrica je zborovalo v četrtek, dne 17. junija, v Slov. Bistrici. Posebno razveseljiv je bil prihod Makolčanov, ki jih vidimo sicer redko pri društvenih sestankih.

Ker je bil predsednik Kokl zadržan je, vodil zborovanje podpredsednik Krotký. Izmed dopisov omenja „Zvezin“ dopis glede skupščine „Zaveze“ v Mariboru, o razpisu vakantnih mest v „Učit. Tov.“ ter glede poslovnega jezika pri uradnem učit. zborovanju. Navzoči so izražali svojo nevoljo zaradi nerodnega postopanja v tej zadevi.

Predavanje potovalnega učitelja Miloša Štiblerja je moralo izostati zaradi občnega zbora „Zadružne zveze“.

Za tem se je sprejela in odobrila znana resolucija v zadevi saniranja deželnih financ. Z vnebo se je lotilo te stvari učiteljstvo dakliške in deške šole v Slov. Bistrici. Poskrbelo je ekspediranje resolucije občin Slov. Bistrica, Gornja Bistrica, Sp. Ložnica, Šentovec, Pitoznj, Cigoneca, Sp. Nova vas in drž. posl. V. Pišku. Posebno poštvalno je pri tej akciji sodeloval tov. Span.

Delegatom v Maribor so se nominirali gđč. Stegnar tov. Varl in Vršič, namestnici pa gđč. Feigel in ga. Hribarjeva.

Učiteljsko društvo za celjski okraj ima pevsko vajo za „Zavezin“ koncert v nedeljo, 4. julija, že ob 8. uri zjutraj, ne pa šele ob deveti. Tovariši pevci in tovarišice pevke naj blagovolijo prinesiti sekirice in priti točno o določenem času.

O d b o r.

Ormoško učiteljsko društvo je zborovalo 17. junija t. l. pri Sv. Bolfenku. Vkljub jako dvomljivemu vremenu — deževalo je skoraj ves predpoldan — se je zbralo vendar 14 društvenikov, da zboruje ob ogrski mej, na prijaznem vinorodnem Kogu, ki nudi pri jasnem vremenu krasen razgled daleč naokrog. Zborovalec so se pridružili: gospa Canjkova, nadučiteljica, in gospa Kosijeva, učiteljica soproga, gospodična Podkrajsekova, vrtnarica novoustanovljenega otroškega vrta v Ormožu ter gospodična Pernatova.

Predsednik tov. Rajšp poudarja v svojem pozdravu med drugim tudi, da nismo izleteli semkaj le v zabavo, ampak prišli smo sem na delo, da rešimo obširni zborovalni vzpored. Da se nas pa je pri deževnem vremenu toliko zbralo je nov dokaz, da pri večini društvenikov še ni izumrl čut celokupnosti. Potem nam poda predsednik še kratek pregled o sedanjem politiskem položaju in nam sledijočji predstavi drage goste ter jih še posebno pozdravi. Na to prevzame besedo domači učitelj tov. Cajnko, ki v kratkih, a presrečnih besedah izraža svoje veselje, da smo si tokrat zbrali Sv. Bolfenk za kraj zborovanja, ter želi zborovanju dosti uspeha, po zborovanju pa dosti zabave in razvedrila ter nas slednjči vabi še večkrat priti med prijazne Bolfance.

Dopisi, ki jih je bilo mnogo, se vzamejo na znanje, oziroma se imajo potom društva rešiti.

Tovariš Šijanec bi moral referirati o referatu „Prosto spise“: a pri razmotrivanju svojega referata je prišel do spoznanja, da je učitelj poleg vse prostosti, ki se tolikrat naglašava, vendar nič manj kot prost, nasprotno velik suženj. Govoril je torej „O prostosti učiteljevi“ in obljubil pri uradni konferenci referirati o prostem spisu. Snov za svojo razpravo je zajemal iz prakse, namreč kako drugi prakticirajo učiteljevo prostost. Prosta metoda, prosto spise, prosto risanje, proste govorne vaje itd. Ali ne bi bil tudi učitelj rad prost? Predavatelj je za svoje reakcionarnemu času primerno podavanje o neprostosti in vezanju učiteljske prostosti žel burno odobravanje. Sledil je živahen razgovor ter se sklenilo opozoriti vse učiteljstvo ljudskih, kakor meščanskih, srednjih in visokih šol, da se zedini na skupno akcijo, ki jo je pričeti, da pridejo učitelji vseh šol, od ljudskih do visokih, do svoje v zakonu zajamčene prostosti, t. j. svojih pravic. Predavateljevi nasveti so se enoglasno sprejeli.

Referat „O vzornem šolskem redu“, ki ga je imel tov. Rajšp, je bil obširno in vestno izdelan. Tudi poročilo tov. Kosija „O šoli in kmetiškem vprašanju“ je zaradi temeljitosti in preciznosti ugajalo, ter so se predlagane teze soglasno odobrile.

Delegatom za letošnje glavno skupščino „Zaveze“ so izvoljeni tovariši: Rajšp, Kosi in Košar Rob., namestnikom pa Porekar, Preindl in tovarišica Velnarjeva.

Prihodnje zborovanje se vrši 5. avgusta pri Svetinjah, kamor je naše društvo že za to zborovanje prav prijazno povabljeni bilo.

Po izvršenem duševnem delu, smo se zbrali k skupnemu obedu v gostilnici g. Galiča, ki nas je tudi tokrat vsestransko zadovoljil, tako da je začelo prav prijetno postajati. Napivalo se je tovarišu domačemu nadučitelju in ostalemu učiteljstvu, predsedniku, nenavzočim, godovnjaku itd. Naš humorist je skrbel za smeh.

Na prijazno povabilo tov. Košarja smo si ogledali njegove trsne nasade in „katakombe“, kjer se shranjuje posebno sladka kapljica in mirujejo imenitni vinski duhovi, ki bi jih bili preveč vzdramili, če bi nas ne bil tov. Kosi odzval še k svojim gorciam, kjer smo med drugo zlato kapljico srkali tudi to iz leta 1895. Hvala! Presrečna hvala tudi obema gospema Košarjevi in Kosijevi za različne izborne prigrižljaje. Čisto posebno pa se zahvaljuje gospe Cajnkovej za njeno ljubeznivo čestitko in ovenčano godovno darilo vdani

t a j n i k.

Učiteljsko društvo za ljubotomski okraj je zborovalo dne 17. junija v Radencih. Udeležba je bila precej povoljna, tov. Tomažič je vesel, da more zopet po dolgem času pozdraviti tovariše in tovarišice o tolikem številu. Besed zaradi malomarnega obiska zborovanj je že preveč izgubil, zato hoče navesti besede prerano umrlega tov. Vande: „Vzrok mlačnost, nebržnost — žalibog tudi preziranje, da celo takih se najde, ki iz svoje višine pomilovalno pogledujejo na svoje „minderwertig“ sodruge (na ta proletarski drobiž); res, nečuvno obžalovanje! Najžalostneje pa je to, da nekateri in nekatere se niti člani društva niso. Tem in onim v pomislek: zakaj pa ste prišli v ta stan, ako svojih sotrudnikov ne smatrate enakovrednim, ako vam je učiteljsko društvo nepotrebnost šara? Kdor nas zaničuje, tega bomo zaničevali tudi mi.“

Pokojni tovariš je pač dobro poznal naše razmere!

Tovariš predsednik uvidi, da se pri vsakoletnem izletu v Radence snide največ tovarišev in tovarišic, zato obljubi, da bomo odslej večkrat zborovali v gornjeradgonskem okraju in bomo mi radi šli med nje, ako je onim tako težko priti med nas.

Spominja so 40letnice šol. zak. in poda na kratko zgodovino ljudske šole.

Pozdravlja v presrečnih besedah ravnatelja Robiča, ki obhaja letos dvojni jubilej, 60letnico rojstva in 40letnico službovanja. S ponosom lahko rečemo, da je bil tovariš vedno naš, vsakokrat je prihitel na zborovanje in nam s svojimi predavanji, ki so bila plod dolgotrajnih izkušenj, podal marsikaj koristnega in zanimivega. Ravnotako pozdravlja tovariša jubilaranta Čvachteja, ki se ni nikdar ustrašil dolge poti, ampak je vedno prišel k zborovanju. Želi obema, da bi še dolgo živela med nami. Nato izreče v imenu vseh tovarišev in tovarišic globoko sožalje tovarišici Kočmutovi ob bridki izgubi očeta. Pokojni tovariš je bil res pravi ljudski učitelj.

Po daljši debati se poveri tov. Mavriču naloga, da povabi prof. Lavterja k našemu prihodnjemu zborovanju in da tudi pri okr. konferenci nekaj ukrepe zaradi Lavterjeve računice.

Tov. predsednik prečita dole dopise, od katerih naj omenim onega od „Zaveze“ glede zborovanja dne 15. in 16. avgusta v Mariboru. Predsednik izrazi željo, da bi se naš okraj v kolikor mogoče častnem številu udeležil zborovanja. Izvolijo se delegati: Petovar Terezija, Robič Julija, Cvetko Fran in Mavrič Karel, namestniki: Janez Robič in Šprager Ferdinand.

Potem je bil še razgovor o konferenčnih vprašanjih, nakar se zaključil zborovanje.

Popoldne se je razvila prav živahna zabava, ob petju in godbi so kmalo minile ure in treba je bilo misliti na odhod.

Srednješolski vestnik.

** Plavice na gimnazijski slavnosti.

V nemškonalnialnih krogih vlada veliko razburjenje; deželni šolski svet na Zg. Avstrijskem je izrekel vodstvu neke gimnazije v Lincu, čije vsi učenci so nastopali na šolski slavnosti s plavicami, svojo najstrožjo grajo. V odloku se pravi, da je to zbudilo splošno razburjenje ker se je smatralo nošenje plavic za antidinastično demonstracijo.

** Matura na pazinjski gimnaziji.

Iz Pazina poročajo: V sredo, 23. pret. m., so se izvršili na tuk. gimnaziji zrelostni izpiti, ki jih je delalo 21 dijakov med temi 10 Slovencev, in sicer Ankele, Bune, Ovenkl, Finžgar, Lukane, Metlika, Novak, Samec, Valentič in Žakelj. — Prihodnje leto izgubi hrvaška gimnazija dve najboljši učni osebi, in sicer prof. Žica, ki je imenovan nadzornikom ljudskih šol na otokih, in prof. Bergiča, ki postane ravnatelj nove realke na Voloskem.

** Na idrijski realki je maturiralo 19 dijakov. Izpit jih je napravilo 17 (eden z odliko), eden je odstopil, eden je pa reprobiran za pol leta!

** Šolske v Bolgariji. Po službeni statistiki za leto 1905./6., ki je ravnokar izšla, je bilo v celi Bolgariji 305 srednjih šol, med njimi 23 popolnih gimnazij s 7 razredi (zanaprej se uvedejo 8 razredne gimnazije), 11 realk s 6 razredi in 20 petrazrednih realk. Vrhutega je še 252 enorazrednic do štirirazrednih meščanskih šol. Gimnazije se dele na moške in ženske: moških je 12, ženskih 10. Na gimnazijah je 12.411 dijakov in dijakin; učiteljstvo šteje na gimnazijah 668 oseb, 539 moških in 129 ženskih. Meščanske šole obiskuje 24.032 fantov in 13.611 deklet.

** Realna gimnazija v Beljaku. Šolskim letom 1909/10. se beljaška državna gimnazija začne izpreminjati v osemrazredno realno gimnazijo, in sicer se v tem šolskem letu odpre prvi razred novega tipa.

** Matura na tržaški državni gimnaziji. Zrelostni izpit, ki se je pričel 26. pret. mes., so napravili sledeči Slovenci: Lavoslav Čermelj, Ivan Kralj, Ljudevit Kušcer, vsi trije z odliko, Boštjan Errath. Vekoslav Sahar in Fran Šusteršič z dobrim uspehom.

** Naslov profesorja je dobil Baltazar Baebler na realki v Idriji.

Književnost in umetnost.

Engelbert Gangi: Zbrani spisi za mladino. I. zvezek. Pripovedni spisi. Izdalo in založilo društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani. Natisnala „Učit. tiskarna“. Cena 1 K, s poštnino 16 vin. več.

„Naša bodočnost“. Stev. 6. je izšla že urejena na način, kakor so si večkrat želeli vsi prijatelji narodnega naprednega naraščaja. V rubriki „Mladinskem glasniku“, ki mu bo izpopolnilo tudi „Vestnik sokolskega naraščaja“, se pravi: „Dolej je bila (Naša bodočnost) le list za šoli odraslo mladino, odslej pa hoče biti glasilo te mladine. Ne samo izobraževati, temveč tudi vzgajati in organizirati hoče odslej. V sokolskih delavskih in sličnih društvih že organizirani mladini hoče biti voditeljica in vzpodbujateljica...“ To vzvišeno nalogo je začel list lepo vršiti s članki „Ustavoznanstvo“ Ferda Plemiča, „Tehnika“ Karla Humka, „Skozi puščavo“, ki nudijo krasno poučno pa tudi predavateljsko gradivo. Vrhutega so še v listu „Prirodoslovni paberk“ in listek. „Naša bodočnost“ najtopleje priporočamo osobito izobraževalnim, bralnim in sokolskim društvom, mladencem in dekletom. Sezite po tem listu in ga pridno berite!

Domače ognjišče. Stev. 5. objavlja to-le vsebino: 1. Franc Milčinski: Naša zanemarljena mladina in! Kranjska, oblastna ji mačeha. — 2. M. K a b a j: Pokorščina je vir sreče. — 3. Domači zdravnik. Dr. Demeter Bleiweis — Trsteniški: Nalezljive otroške bolezni. — 4. Slike iz vzgoje: Pri stricu zdravniku na deželi. — 5. Drobtine. — Toplo priporočamo!

Janez Trdina: Bajke in povesti. V. zvezek. Založil L. Sekwentner. Cena 2-50 K, vez. 3-50 K. — Podjetni založnik Sekwentner si je pridobil neprecenljivo zaslug, ko nam je podal v naslado v tem zvezku zbrane še neobjavljene Trdinove spise. — Ne da se tajiti, da sodi Trdina med najodličnejše slovenske pripovednike. Trditi se mora, da je celo samosvoj in da nimamo nikogar, ki bi ga mogli primerjati z njim, tako kar se tiče snovi, jezika in sloga njegovih povesti in bajk: pred nami stoji njegova dela kakor dragoceno brušeno kamenje — naše veselje in naš ponos! Vse vrline Trdinovega mojstrskega peresa se kažejo tudi v tem zvezku. Kar je zapisanega, stoji kot pribito; nedosežno je glede slikovitosti, razkošno bogatega slovenskega jezika, glede jedrovnosti vsebine, ki je taka, kakor bi jo mojster kipar domačin izrezal iz slovenske lipe, izklesal iz skale bajnih Gorjancev: klasika! Bolehavost modernega tujstva v naši književnosti izgine ob Trdinovi samorodnosti

v sramoti in ničnosti kakor bledeča, izžeta lahkoživka pred krepstnim, čvrstim slovenskim dekletom! — Kdor hoče zdrave hrane in resničnega užitka, naj obstane ob Trdini in naj prosí Boga, da nam ga zopet da! Sedaj, ko ga več ni, šele vemo, kaj nam je bil.

Slavoslovna brošura Slov. delavskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani ob petindvajsetletnici 1884—1908. Sestavil Anton Trstenjak. Natisnila „Učit. tiskarna“.

„Slovenska Gospodinja“ bo izhajala še nadalje kot mesečnik, in sicer samostojno. Doslej je bila priloga „Našemu Listu“, ki je pa prenehal izhajati.

Kulturno delo.

+ Petindvajset let obrambnega dela. Narodni jednota pošumavská slavi te dni petindvajsetletnico svojega uspešnega dela na polju narodne obrambe. S ponosom gleda društvo na preteklost, v kateri je v Šumavi prvo delo na obrambi češkega življa in uspešno paralizovalo delo nemškega Böhmervaldhunda, podpiranega s pruskimi markami.

+ Prvo ljudsko knjižnico v Gabrju pri Celju je otvoril klub slov. akad. v Celju. Knjižnica, ki se nahaja v „Sokolskem domu“, šteje 210 trdo vezanih knjig. Vsakdo si lahko za 2 vin. izposodi knjigo. Knjižnica posluje vsako nedeljo predpoldne.

Politiški pregled.

*** Državni zbor.** Med posameznimi parlamentarci se vodijo pogajanja glede parlamentarizacije ministrstva. K sedanji vladni večini nameravajo pritegniti Jugoslovane, češke klerikalce in del čeških agrarcev. Ker pa Jugoslovani za vstop v vladno večino zahtevajo svojega ministra-rojaka, čemer odločno nasprotujejo alpski Nemci in Lahji, je skoro izključeno, da bi bil mogoče kak aranžma z Jugoslovani. Zato se je že izprožila misel, da bi se za narode, ki nimajo svojih ministrov-rojakov, ustanovile posebne sekcije za narodne zadeve, ki bi naj bile podrejene ministrskemu predsedniku ali pa ministru notranjih poslov. Če se bodo ti načrti dali oživotvoriti, pokaže bodočnost.

*** Proti italijanskemu vseučilišču.** Jugoslovanski poslanci izjavljajo, da bodo razpravo o italijanski pravni fakulteti z vsemi sredstvi zavirali tako v odseku kakor v zbornici, dokler se ne ustvari junktim med laško pravno fakulteto in ustanovitvijo slovenskega vseučilišča v Ljubljani. — Poslanec Gentili je izjavil: Italijani ne zahtevajo drugo, kakor da se jim povrne ono, kar so materialno že imeli in kar formalno še danes posedujejo. Zvezanje vprašanja ustanovitve italijanske pravne fakultete z zadevo slovenske univerze je popolnoma neutemeljena; če je že kdaj bil postavljen kak junktim brez pravega razloga, tedaj je to v tem slučaju. Vsakemu nepristranskemu sodniku mora biti takoj jasno, da zahteva po zopetni ustanovitvi visoke šole, ki de jure že obstoji, ni zahteva po ustanovitvi nove univerze.

*** Dijete poslancev.** „Narodni Listy“ poročajo, da vlada nima namena, formalno odgoditi parlamenta, da bo torej zasedanje trajalo do jeseni. Poslanci bodo torej dobivali dijete, kakor se je tudi lani zgodilo, tudi preko poštice.

*** Notarijat nameravajo v kratkem uvesti v Bosni in Hercegovini.**

*** Pikantna afera sekejskega načelnika.** Budimpeštanski „A Nap“ objavlja zapisnik, podpisano od hrvaškega sekejskega načelnika za nauk in bogočastje pl. Mixicha, v katerem prosi dijurnista Horvata in njegovo soprogo za odpustjenje, ker je tej gospe v svoji uradni sobi, ko ga je prosila za mesto pisarice na pisalnem stroju, stavil sramotne ponudbe ter jo je v ta namen opetovano tipal. Vsi listi hrvaško-srbske koalicije prinašajo krajše ali daljše izvadke iz zapisnika in zahtevajo v imenu javne morale kategorično in energično od vlade, naj natoči čistega vina o tej aferi. Posebno srdito napadajo ne le barona Raucha in sekejskega načelnika Mixicha, ampak tudi banskega svetnika Trnskega, ki ima biti ravno sedaj imenovan velikim županom v Požegi, ter šefa državne policije Sportiča, ki sta oba oni protokol podpisala kakor priči.

*** Avstrija se officialno udeležila italijanske razstave.** „Agenzia Stefani“ poroča: Avstroogrski poslanik pri Kvirinalu, grof Lützow, se je podal k Tittoniju, da mu prijavi, da se Avstro-Ogrska officialno udeležila razstave, ki bo v Rimu leta 1911.

Vestnik.

Oglas. Dne 15. in 16. avgusta se bo vršila v Mariboru XXI. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“. Da bo pripravljalnemu odboru mogoče, ukariti in pripraviti vse potrebno, prosimo častite sotrudiče, sotrudiče in druge osebe, da oglaš pri g. Miha Hrastu, lj.-šol. ravnatelju v Lelčersberg-Karčevini-Maribor vsaj do 20. julija a) udeležbo pri banketu, b) da se jim pri-skrbi prenočišče. Vsi na noge v proslavo 40-

letnice ljudskošolskega zakona, ki brusi uma svetle meče! V tovariško občevanje in spoznanje vsi na noge, ki se zavedate učiteljske kolegialnosti ter stanovske skupnosti.

Dobro došli v Mariboru!

Imenom učiteljskega društva za mariborsko okolico

Avgustin Požegar,
t. č. načelnik.

Tudi ti, Brutus? Pod tem naslovom piše sobotni „Slovenec“: „Učiteljski Tovariš“ je zadnje mesece prelivala neštete solze, ker se mu menda vsi učitelji izneverjajo in prestopajo v „Slovensko Zvezo“. Mislili smo, da bo saj „Učiteljski Tovariš“ ostal svobodomiselnim banderi zvest in kot zadnji Mohikanec vztrajal na podrtih braniku svobodomiselnih idej. Pa smo se varali. Tudi „Učiteljski Tovariš“ prestopa v uvodnem članku 18. t. m. v klerikalni tabor in se slovesno odpoveduje vseh svojih svobodomiselnih grehov. Ni dolgo tega, je „Učiteljski Tovariš“ proslavljal shod „Svobodne Misli“ v Pragi; njegovi pristaši so poslali nanj celo oficijelne zastopnike in vrh tega še brzojavke, da nes pa „Učiteljski Tovariš“ noče biti več svobodomislec. Piše namreč: „Mi v šoli govorimo o Bogu, zunaj šole pa poudarjamo svojo svobodomiselnost v tem duhu“. Torej zdaj so liberalni učitelji svobodomisleci v božjem duhu! Kakšno je to svobodomiseltvo, razlaga „Tovariš“ na zgledu iz Tirolskega. Nekje na Tirolskem je namreč bil svojčas učitelj, ki si je brez dovoljenja predstojnikov pustil rasti brado. Na povelje župnika je ni hotel odstraniti. Pa je prišel dekan inšpicirat šolo, pa je zgrabil učitelja pri očišči za brado in ga vlekel 15 korakov daleč. Učitelj pa se vkljub temu ni dal terorizirati, ampak je pustil svojo brado rasti in živi še danes srečen v krogu svojih otrok. Taki svobodomisleci bodo od zdaj tudi liberalni učitelji in bodo pred vedno naraščajočim klerikalizmom le na to gledali, da jim ne poruže njihovih lepih brad, kakor jo n. pr. ima tovariš Gangl. Drugače pa priznavajo „Tovariševci“ odslej krščansko vero in njene nauke v polnem obsegu, da celo z duhovščino so se sprijaznili. Dočim so prej očitali v „Tovarišu“ vsak teden, da pretvarja Kristusove nauke in ni njih prava glasnica in so celo Cerkev napadali, da je Kristusovo vero falzificirala, pišejo danes: „Katoliška cerkev pod vidnim poglavarjem uči Njegov nauke prav lepo in natančno še danes“. Ni dolgo, je „Tovariš“ ves gorel za svobodno šolo in etični pouk brez vere, danes pa oznanja, da „se krasnih naukov, predpisanih po katekizmu, drži vedno in povsod brez izjeme, saj je rekel naš Učitelj, da ako pride angel z nebes vas drugače učiti, ne verjemite mu!“ Naš „Tovariš“ je torej vendar enkrat po dolgi duševni boji uklonil kakor Ohlodvig svojo ponosno glavo pred krstnim kamnom in čaka, da se ga sprejme v Cerkev. Ampak stvar ne bo šla tako gladko. Naš Učitelj, ljubi „Tovariš“ je namreč tudi to rekel: Varujte se tistih, ki pridejo k vam kakor volki v ovčji obleki! — Tako „Slovenec“. Mi na to brozgo, kakor so jo skuhal „Slovenčevci“ giftmiserji, ne odgovarjamo; to opravi naš člankar, če se mu bo zdelo vredno. Ampak vidi se, da smo s svojim člankom tako usekali „Slovenca“ po glavi, da se mu je še tisto malo pameti skisalo. — Prišli so že tako daleč v svoji neumni strasti, da so se začeli loviti za Ganglovo — brado! Ali naj si morda Gangl sedaj glešča lice po popovskem načinu, da se mu od takega prijemanja v bradi kaj ne zaredi?

Zahvala. Podpisano vodstvo se iskreno zahvaljuje slavni okrajni hranilnici in posojilnici v Idriji za velikodušno darilo 50 kron, ki jih je blagovolila darovati ubožni in učeči se mladini v Zireh. — Šolsko vodstvo v Zireh, 22. junija 1909.

Pavel Šile,
šolski vodja.

Iz sežanskega šolskega okraja nam pišejo: V nedeljo, dne 20. junija se je vršilo slavnostno blagoslovljenje novega šolskega poslopja na Misljicah. Dolgo časa se je ljudstvo borilo za to, kar mu je najdražje, namreč za novo šolsko stavbo, ki je v resnici prav potrebna za tamošnjo šolsko občino. Poprej so se poučevali otroci v tako slabih sobah, da je bilo strah. Ko so pa Misljicani dosegli vendar enkrat, kar so želeli, so hoteli ta dan blagoslovljenja v resnici praznovati. Prav lep dan je bil. Na slavnost je prihitel g. namestništveni svetnik Ant. Rebek z gospi in hčerko. Dalje so se udeležili te slavnosti c. kr. okr. šol. nadzornik, Matko Kante, učitelj-župan nakelski tov. Albin Štrekelj, učitelj — zastopnik učiteljskega — dež. poslanca tov. Josip Štrekelj, zastopnik učiteljskega tov. Anton Berginec, precej kolegov in koleginj in člana okr. šol. sveta g. Ant. Muha (mlajši) ter Iv. Duje. — Ni nam treba še pristavljati, da je prihitel navdušeni narod od vseh strani obširne šolske občine. Pred vhodom v vas je bil napravljen slavalok, pred katerim je čakala zbrana šolska mladina s tamošnjim šolskim voditeljem Francem Bolletom na čelu in velika množica naroda z domačo godbo. Ko je prišel pred slavalok gosp. c. kr. svetnik Ant. Rebek, ga je pozdravil v znesenih besedah tov. šol. voditelj, nakar se g. svetnik vidno ganjen na prelepem sprejemu zahvalil rekoč: „Ta prelep sprejem mi ostane vedno v spominu“. V imenu obširne občine je pozdravil učitelj-župan Albin Štrekelj z lepimi besedami vse došle goste. Nato je šolska mla-

dina zapela pesem „Dom slovenski“. Po petju je odšla mladina z vsemi došlimi gosti na sv. mašo. Po sv. maši je sledil slavnostni banket v novi šolski sobi. Vsi gostje so se divili okusnemu obedu in lepi prireditvi banketa, zakar ni štedil tov. Bolle ne truda ne stroškov. Okolo 3. ure popoldne se je vršilo blagoslovljenje. — Nato je prijel za besedo g. nam. svetnik pred zbranim narodom in šol. mladino. Pohvalil je navdušenost ljudstva do šole in njih požrtvovalnost pri prispevanju silnih robot. Narod je bil na govoru g. svetnika do solz ganjen. — Okolo pol 6. popoldne so se došli gostje razšli in odnesli s seboj najlepše spomine.

Učiteljsvo logaškega šolskega okraja je imeto v sredo svojo uradno konferenco. Na dnevnem redu je bila volitev enega zastopnika učiteljskega v c. kr. okrajnem šolskem svetu. Kandidat narodno-naprednega učiteljskega je bil g. Leopold Punčuh, nadučitelj v Gor. Logatcu, Slomškariji pa so kandidirali gosp. Jos. Novaka, učitelja v Idriji. Agitacija zanj je bila jako živahna, vendar je sramotno propadel. Dobil je samo 9 glasov, g. Punčuh pa 49, 1 glasovnica je bila prazna. Živelog logaško narodno-napredno učiteljsvo! V zglede naj boše ljubljanskim tovarišem!

V popolnilo. V zadnjem „U. T.“ v notici „Dne 17. junija“ je pozabil dotični poročevalec omeniti prelepega izdelka „Naše narodne pesmi“, ki ga je prebral pri učit. krožku v St. Petru na Krasu naš neumorno delavni tov. Janko Grad iz Košane. Pozival je tudi zbrano učiteljsvo, da pridno zbiraj pesmi, ki jih poje naš narod. Končno je obljubil priobčiti svoj spis v prihodnji številki „Popotnikov“. — Prvi bodoči učiteljski krožek se vrši tudi v St. Petru na Krasu, in sicer dne 4. oktobra popoldne.

Kvišku! Tovariši maturantje iz 1. 1899! Na noge! Zglasite se pri podpisnem — pismeno (ako ustmeno mi je še ljubše!) ali ne bi bili zadovoljni, da priredimo v letošnjih velikih počitnicah sestanek. Po mojem mnenju, bi bila Ljubljana kraj istega. Vzporedi: 1. Govor. (Zabavno poučen iz 10 letnega našega učiteljevanja.) 2. Dve, tri pesmice. 3. Prosta zabava. Vsa prireditve naj bi imela namen, da se po dolgi, dolgi ločitvi zopet utrdijo vezi starega prijateljstva in sklene praznovati 20 letnico. Da se ta sestanek res izvrši, prosim 1. naklonjenosti od gg. in gospodičen koleginj iz 1. 1899., 2. kolegalnosti od tovarišev 1899. in 3. prošim oba Jožeta, moje nekdanjo levo in desno roko: pomoči! „Bratje v kolo se vstopimo...!“ Geslo: Z nas! Lokal: Ilirija!

Zdravko Mikuž,
nekdanji predsednik, —?

Kmetijska družba kranjska ima svoj občni zbor dne 5. julija, t. j. prvi ponedeljek v juliju. Čas bi že bil enkrat, da pošljejo kmetje svoje zastopnike v odbor, ker teh strankarskih barantij more biti enkrat vendar konec. Da se nekaj pripravlja izrednega, kaže čas in dan, na katerega je občni zbor sklican. Želja kmetov je že stara, koliko predlogov se je v tem smislu že vložilo, da se vrše občni zbori spomladi, ko še pripušča čas, kmetu se odtegniti za pol dneva z domačije, ne pa v času, ko je največ dela. Iz odbora izstopijo sledeči gospodje Andrej Kalan, Josip Lenarčič, baron dr. Wurzbach, tov. Janko Žirovnik, dopolniti je pa tudi lansko nezasedeno mesto grofa Barba.

Absolviranim slovenskim pravnikom se nudi sedaj lepa prilika, dobiti si službo na Primorskem, kjer je sedaj veliko pomanjkanje posebno slovenskih praktikantov. Čez par mesecev postanejo avskultanti z adjutantom in potem čez dve leti že sodniki.

Iz deželnega šolskega sveta kranjskega. Imenovani so nadučitelji: Fortunat Lužar v Izlah. Vinko Brus v Budanjah, Jožef Kobal v Grahovnu. — Dalje so imenovani: za Loški potok: Karolina Grile-Dostal, Senožec: Henrik Paternost, Planina pri Vipavi: Ana Dragatin, Zameško: Angela Grčar, St. Peter na Krasu: Ana Fajdiga, Doberniče: Marija Arh, Studeno: Marija Carli, na nemški šoli za deklice v Ljubljani: Marija Detela, na drugi mestni šoli za dekce v Ljubljani: Avgust Pirc, katehet v Ljubljani: Evgen Legat, Toplice pri Zagorju: Ivana Simončič, Velike Lašče: Ana Fink-Sušljaj, Postojna: Leopold Bähler, Škofja Loka: Ivan Planecki in Josip Lampe, St. Gotard: Viljem Rožič, Peče: Angela Cenčič, Cerklje: Anton Lomšek, Sostro: Ana Bizjak, Ig: Albina Rupnik, Bukovšica: Ivana Mrhar, Predvor: Angela Miklavčič, Višnja gora: Friderik Drmelj. — Prestavljeni so: Janko Žirovnik iz St. Vida pri Ljubljani v Borovnico, Janez Perko iz Suhorja v Sent Lenard nad Škofjo Loko, Karel Pikel iz Mirne peči na Suhor. — Pokoj se dovoli Jožefu Pintarju na Grosupljam in A. Požarju na Dobrovi. — Strokovni učitelj na meščanski šoli v Postojni je postal J. Lahajnar. — Šola v Bukovju se razširi v dvorazrednico, šola na Ježici v trirazrednico. — Rekurzu občine in krajnega šolskega sveta v Tunjicah zaradi zgradbe novega šolskega poslopja je deželni šolski svet toliko ugodil, da se odloži zgradba do leta 1918, dotedaj pa nabira denar za letno doklado.

Naročajte in širite naš list!

Listnica uredništva.

Ivan Matelič, učitelj v Hudi južni: Izjavljamo, da niste Vi pisali o zborovanju „Tolmiskega učit. društva“ v 25. šte. našega lista in da z dotičnim dopisom niste v nobeni zvezi. — V Istro: Za danes dospelo prepozno.

Pripravljajte se na „Zavezino“ skupščino v Mariboru.

Zahvala.

Odbor podpisanega društva izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je uspel koncert na korist „Učiteljskega konvikta“ dne 19. pret. m. v Kranju tako nepričakovano lepo in sijajno. Prav posebno se zahvaljuje g. pevovodju Vilku Rusu za njegov neumorni trud in delo, vsem damam pevkam in gg. pevcem za prelepo petje: gospe Anici Pirnatovi, gg. Karlu Mahkoti, Oskarju Devu, Stanku Sajovicu za prekrasno petje, umetno spremljevanje in in goslanje, prva je prepustila tudi svoj glasovir v poljubno uporabo; sl. godbenemu društvu „Sloga“ in pevskega zboru „Narodne Čitalnice“ v Kranju ter odboru „Sokola“ za prepustitev Sokolske dvorane; gospodičnima Janji Miklavčičevi in Idi Maljjevi za razprodajo vstopnic; vsem dragim in milim gostom ter cenjenemu občinstvu kranjskemu, ki je počastilo v tako mnogobrojnem številu koncert.

Odbor „Učiteljskega društva za kranjski solski okraj“.

Našim rodbinam priporočamo 18

- Kolinsko cikorijo -

Slavnemu učiteljsvu in ostalemu občinstvu se priporoča za obilen obisk

gostilna „pri Jurju“

na Dolenjski cesti

(v bližini dolenjskega kolodvora).

Priznana izborna vina, dobra kuhinja, lep senčnat vrt, steklen salon.

Točna postrežba, nizke cene!

Z odličnim spoštovanjem

Jurij Marenče,

87 10—3 gostilničar.

Anton Šarc
Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prtji, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezene.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

23 42—28 **Kolodvorske ulice št. 8.**

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikska

tovarna Cottage-Organs in

orgelj-harmonijev.

36
52 23

Najboljše

orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR

& Komp.,

Kraljevi gradec št. 120

(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obih sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.